

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a Debrecenben, 2016. évi október hó 6. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

végzést:

A több ember halálát előidéző gondatlan közveszélyokozás vétsége és más bűncselekmények miatt vádlott és társai ellen indított büntető ügyben a Miskolci Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2016. évi február hó 16. napján kihirdetett 7.Bf.2602/2014/17. számú ítéletét I. r. vádlott tekintetében helybenhagyja.

I. r. vádlott anyja neve helyesen

I n d o k o l á s :

A Miskolci Járásbíróság a 2014. szeptember 3. napján kelt 15.B.897/2012/149. számú ítéletével I. r. vádlottat közveszélyokozás vétségében (1978. évi IV. törvény 259. § (1) bekezdés (4) bekezdés III. fordulat) és 3 rb. segítségnyújtás elmulasztása büntetében (1978. évi IV. törvény 172. § (1) bekezdés (3) bekezdés II. fordulat) mondta ki bűnösnek, ezért halmazati büntetésül 4 év börtönbüntetésre ítélte.

II. r., III. r. és IV. r. vádlottakat az ellenük foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés (1978. évi IV. törvény 171. § (1), (2) bekezdés c/ pont) miatt emelt vád alól felmentette.

Ellentétes irányú fellebbezések folytán a Miskolci Törvényszék valamennyi vádlottra felülbírált a járásbíróság ítéletét, és a 2016. február 16. napján kelt 7.Bf.2602/2014/17. számú ítéletével megváltoztatta azt.

I. r. vádlottat az ellene gondatlanságból elkövetett közveszélyokozás vétsége miatt emelt vád alól bűncselekmény hiányában felmentette, míg az élet, testi épség és egészség elleni bűncselekményt segítségnyújtás elmulasztása vétségének [1978. évi IV. törvény 172. § (1) bekezdés] minősítette, ezért I. r. vádlottat intézkedésként 1 évre próbára bocsátotta. Egyebekben az első fokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú határozattal a II., III. és IV. r. vádlottakra 2016. február 16. napján jogerőre emelkedett a Miskolci Járásbíróság ítélete.

A másodfokú ítélet ellen az ügyész I. r. vádlott terhére a részfelmentéssel érintett bűncselekmény tekintetében bűnösség megállapítása, továbbá az I. r. vádlott terhére rótt bűncselekmény súlyosabb minősítése, súlyosabb büntetés kiszabása érdekében jelentett be fellebbezést.

Jogorvoslattal élt az I. r. vádlott és a védője is a segítségnyújtás elmulasztásának vétsége alóli felmentés céljából.

A fellebbviteli főügyészség az átiratában az ügyészi fellebbezést módosítással tartotta fenn.

Kifejtette, hogy a törvényszék felmentő rendelkezése a büntető anyagi jogszabály téves jogértelmezésén alapul, és ez ahhoz vezetett, hogy a másodfokú bíróság hibás elvi kiindulásból eredő korrekciójával - az egyébként megalapozott tényállás - az 1/A. tényállási pontot illetően megalapozatlanná vált. E megalapozatlanság a Be. 351. §-a (2) bekezdése b/ pontjának II. fordulata szerinti hiányos tényállásban érhető tetten.

Utalta arra, hogy a törvényszék helyesen ismertette az ítélet indokolásában a közveszély büntetőjogi fogalmát, valamint az e körben kialakult joggyakorlatot és ennek értelmezését, azonban véleménye szerint a jelen ügyre vonatkoztatva a megállapított történeti tények ismeretében helytelen anyagi jogi következtetést tett. Tévesnek tartja a másodfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy az I. r. vádlott lakásában ismeretlen eredetű tűz okán a közveszély kialakult, így a vádlott azzal, hogy a lakásának bejárati ajtaját nyitva hagyta, közveszélyt nem idézett elő, mivel az már fennállt.

A jogi értelmezés szerint, utalva a bírói gyakorlatra, a fellebbviteli főügyészség átirata azt tartalmazza, hogy „a tűz pusztító hatásának kiváltásával a közveszély akkor következik be, ha ezáltal lehetővé válik a tűznek más tárgyakra való továbbterjedése”. Véleménye szerint akkor, amikor az I. r. vádlott a lakásából kimenekült az épület lépcsőházába, még sem láng, sem intenzív füsthatás ott nem volt, ezért „Ekkor még ebben a helyzetben a közveszély - még annak kísérlete sem - nem áll fenn, hiszen az ismeretlen okból a lakásban keletkező tűznek a lakáson belüli eloltásának a lehetősége adott volt. Ekkor még a vádlott maga is, de segítséget kérve (szomszédok, tűzoltóság) másokkal együtt elolthatta volna a lakáson belül kialakult tüzet.”.

Mindezekre figyelemmel - álláspontja szerint - a közveszély akkor következett be, amikor az I. r. vádlott a lángok észlelésekor és a lakás füsttel telítődésekor azt úgy hagyta el, hogy annak bejárati ajtaját nyitva hagyta, lehetővé téve ezzel, hogy a tűz, a füst ne korlátozódjon a lakásra, hanem szabad utat engedve lehetővé tette annak gyors tovaterjedését.

Kifejtette továbbá, hogy az érintett vádlottnak az élettani tudat beszűkült állapot következtében a szubjektív gondossági képesség hiányára a másodfokú bíróság megalapozatlan jogkövetkeztetése vezetett. A törvényszék ugyanis nem vont be az eljárásba igazságügyi pszichológus szakértőt, és az elmeorvos-szakértők (pszichiáter szakorvos) úgy nyilatkoztak, hogy e kérdésben nem kompetensek.

Vitatta a törvényszék azon megállapítását a segítségnyújtás elmulasztása kapcsán, hogy a vádlottnak csak a ... emeleten lakók vonatkozásában volt ilyen kötelezettsége, mert álláspontja szerint ez a ... emelet alatti szinteken lakók esetében is fennállt. Kifejtette azt is, hogy mivel a veszélyhelyzetet I. r. vádlott idézte elő, ezért a segítségnyújtás elmulasztásának büntette a (3) bekezdés I. fordulata szerint minősül.

Mindezek után a másodfokú ítélet megváltoztatására tett indítványt:

Az 1/A. tényállás megalapozatlanságát az ítélet tábla az iratok tartalma alapján küszöbölje ki.

I. r. vádlottat mondja ki bűnösnek az 1978. évi IV. törvény 259. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (4) bekezdés szerint minősülő és büntetendő több ember halálát előidéző gondatlan közveszély okozás vétségében, a segítségnyújtás elmulasztásának vétségét az 1978. évi IV. törvény 172. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (3) bekezdés I. fordulata szerint minősülő és büntetendő segítségnyújtás elmulasztásának a veszélyhelyzetet előidéző által elkövetett büntettének minősítse, és az I. r. vádlottal szemben - halmazati büntetésül - börtön-büntetést, valamint közügyektől eltiltás mellékbüntetést szabjon ki.

A harmadfokú nyilvános ülésen a sértett jogi képviselője csatlakozott a fellebbviteli főügyészség képviselője által elmondottakhoz.

Az ítéletábra - mint harmadfokú bíróság - a kétirányú jogorvoslatokkal megtámadott másodfokú ítéletet a Be. 393. §-a alapján nyilvános ülésen bírálta felül. A Be. 387. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel megállapította - a (2) bekezdés szerinti teljeskörű felülbírálat során - hogy a másodfokú bíróság észelve a járásbíróság eljárásának hibáit - bizonyítást vett fel a megalapozatlanság kiküszöbölése céljából. Tárgyalást tartva meghallgatta dr. Zacher Gábor, dr. Kozma Mihály és dr. Fullajtár Borbála igazságügyi orvosszakértőket, valamint dr. Szabó Edit és Dávid Mónika igazságügyi elmeorvosszakértőket, ezen kívül tanúként kihallgatta T1-t.

A törvényszék által a tárgyalás eredményeként, továbbá az iratok tartalma alapján kiegészített és helyesbített tényállás a Be. 388. §-ának (2) bekezdése értelmében csupán annyiban helyesbítendő, hogy az ítéletábra mellőzi a törvényszék azon kiegészítését, hogy I. r. vádlott pszichés állapota a cselekmény elkövetését elősegíthette (7.Bf.2602/2014/17. számú ítélet 27. oldal 7. bekezdés utolsó sor).

Ilyen megállapítást ugyanis nem tartalmaz a nyomozás során 2012. június 25. napján kelt igazságügyi elmeorvos-szakértői vélemény (nyomozati iratok I. kötet 18. lapszám), de a másodfokú tárgyaláson - 2016. február 3-án - sem adtak ilyen véleményt a szakértők (dr. Dávid Mónika és dr. Szabó Edit).

Az ítéletábra e korrekciójával - a Be. 388. §-nak (1) bekezdésére figyelemmel - a megállapított tényállás a harmadfokú bíróság számára irányadó.

Az ítéletábrának a harmadfokú felülbírálat során ezen irányadó tényállás alapján kellett döntenie abban, hogy az ügyészség által az I. r. vádlott terhére rótt cselekmények jogi megítélésekor a másodfokú bíróság vagy a járásbíróság által elfoglalt jogi álláspont a helyes.

A közveszélyokozás körébe eső fogalmakat mind az első-, mind pedig a másodfokú bíróság részletesen vizsgálat alá vette, azokat ismertette a határozatában. E bűncselekmény értelmezése dogmatikailag hosszú ideje kimerült a joggyakorlatban.

A büntető anyagi jogi törvény különös részi tényállásának a nyelvtani értelmezéséből lehet kiindulni. „A tűz pusztító hatásának kiváltásával közveszélyt idéző elő” szól az 1978. évi IV. törvény 259. §-a (1) bekezdésének jelen esetben releváns része.

Az irányadó tényállás alapján az nem volt megállapítható, hogy a tüzet I. r. vádlott okozta volna, akár szándékosan, akár gondatlanul. A tűz a lakóingatlan emelet ... számú lakásában ismeretlen okból keletkezett, ezért ebben sem szándékosság, sem pedig gondatlanság nem terheli az I. r. vádlottat. Ezzel a vádhatóság sem vádolta őt. A vádlott arra ébredt, hogy lakásának egy része lángokban áll, a nagyszobából kilépve olyan lángthatás érte, hogy a haja megperzselődött. A nagy füstben a lakás bejárati ajtajának a kilincsét sem látta, azt csak kitapogatni tudta.

Ez alapján megalapozatlan a fellebbviteli főügyészség képviselőjének a harmadfokú nyilvános ülésen elhangzott állítása, hogy a vádlott a lakásban keletkezett tüzet akár maga, akár a szomszédok segítségével el tudta volna oltani. Az ítéletábra egyetért a másodfokú bírósággal abban, hogy a közveszély már a vádlott lakásában fennállt, és nem akkor alakult ki, amikor a vádlott a menekülése során a lakás bejárati ajtaját nyitva hagyta (7.Bf.2602/2014/17. számú ítélet 34. oldal utolsó bekezdés). Helyes az a törvényszék által rögzített megállapítás, hogy a tűznek más lakásokra és

lépcsőházra való áttérjedésének a lehetősége a gépészeti aknák és csapadék vízajtó csatorna kialakítási módja, a tűzterjedést gátló elzáró szerkezet hiánya, a működésképtelen hő- és füstelvezető berendezés, és a lakás bejáratú ajtókat meg nem felelőssége következtében önmagában az I. r. vádlott magatartásától függetlenül fennállt. Annak tehát, hogy az I. r. vádlott a meneküléskor nyitva hagyta a lakásának a bejáratú ajtaját, közveszélyt nem idézett elő, mivel az már ezt megelőzően a lakásban a tűz intenzív kiterjedése következtében fennállt.

A törvényszék vizsgálta a közveszélyokozás további elkövetési magatartásainak esetleges megvalósítását, és ebben is helyesen foglalt állást, megállapítva, hogy a vádlott semmilyen módon nem akadályozta a közveszély elhárítását, illetve a következmények enyhítését. Az akadályozás ugyanis aktív magatartást jelent, nem tevéssel a törvényi tényállás ezen része nem követhető el.

Mindezekből következik, hogy a Miskolci Törvényszék az I. r. vádlottat helyesen mentette fel bűncselekmény hiányában az ellene gondatlanságból elkövetett közveszélyokozás vétsége [1978. évi IV. törvény 259. § (1) és (4) bekezdés] miatt emelt vád alól.

Nem róható tehát I. r. vádlott terhére, hogy a közveszély kialakulását követően, amelyért büntetőjogi felelősség nem terheli, a lakása bejáratú ajtaját nem csukta be, amikor onnan kimenekült. A másodfokú bíróság ezzel kapcsolatos további fejtegetése tehát már nem releváns, azonban az ítéletábrla azt nem mellőzi az indokolásból, mert az elvárhatóság kapcsán rögzítettek helytálló érvelést tartalmaznak, és a döntés jobb megértéséhez is hozzájárulnak.

A járásbírószág ítéletének 63-64. oldalán kifejtettekre figyelemmel ki kell térni a tudatos gondatlanság értelmezésére.

Az elsőfokú bíróság azt rögzítette, hogy az érintett vádlott nem bízhatott abban, hogy a „tűz következményei bármilyen módon maguktól redukálódnának”. A tudatos gondatlanság tudati oldala szerint az elkövető előre látja cselekménye lehetséges következményeit, érzelmi oldalon pedig könnyelműen bízú azok elmaradásában. Csak akkor mondható azonban, hogy valaki könnyelműen bízott a következmények elmaradásában, ha a bizakodása nem volt alaptalan, hanem az elmaradáshoz fűzött reális reményét konkrét körülményre (saját ügyessége, képessége, tapasztalata, a bekövetkezés megakadályozására tett intézkedés, stb.) alapozta. Az elsőfokú bíróság szerint azonban az I. r. vádlott ezen bizakodása alaptalan volt. Ha valaki előre látja a cselekménye lehetséges következményeit, de semmilyen alapos oka nincs arra a feltételezésre, hogy az bármilyen módon elhárítható, akkor belenyugszik a következményekre, és ez esetben az eshetőleges szándék állapítható meg.

Jelen esetben azonban erről - a már kifejtettek szerint - nem lehet szó, mert a vádlottat érintően még a gondatlanság enyhébb foka, a hanyagság (negligencia) sem volt megállapítható a közveszélyokozással összefüggésben.

A segítségnyújtás elmulasztása kapcsán a törvényszék bizonyítást vett fel és szakértőket hallgatott meg, valamint T1 tanút kihallgatta.

A tanúval kapcsolatban egyértelművé kell tenni, hogy T1 nem, mint rendőr és hivatalos személy tartózkodott a lakóingatlan előtt az utcán, hanem ugyanabban az épületben lakott, amelyben a tűz keletkezett. Erre figyelemmel az I. r. vádlott által neki elmondottakról tanúként kihallgatható volt, figyelmeztetési kötelezettség T1-t nem terhelte az I. r. vádlott irányába, ezért a másodfokú tárgyaláson tett tanúvallomása bizonyítékként helyesen került értékelésre.

Tény, hogy a beszámítási képességében nem korlátozott I. r. vádlottat segítségnyújtási kötelezettség terhelte. E kötelezettség a ... emelet feletti lakásokra a másodfokú ítélet indokolásában részletesen és helytállóan kifejtettek miatt nem állt fenn. Tévedett azonban a törvényszék, amikor csak a ... emeleti szomszédok esetében állapította meg e kötelezettségét vádlottnak. Az ítéletábra álláspontja szerint ugyanis ez valamennyi, a ... emelet alatti lakó vonatkozásában is fennállt. Alapvető lett volna, amikor az I. r. vádlott kijutott a lángokban álló lakásából, hogy kiabálással, az ajtókon való dörömböléssel próbálja felhívni lakótársai figyelmét a veszélyre, illetve az első adandó alkalommal megkérni valakit arra, hogy értesítse a tűzoltókat, mert nincs telefonja.

Az irányadó tényállás alapján az I. r. vádlott semmi ilyet nem tett, ezért a másodfokú bíróság helyesen mondta ki a vádlott bűnösségét az 1978. évi IV. törvény 172. §-ának (1) bekezdésében meghatározott és büntetendő segítségnyújtás elmulasztása vétségében.

A cselekmény nem minősülhet a fellebbviteli főügyészség által indítványozott, az 1978. évi IV. törvény 172. §-ának (1) bekezdésébe ütköző, de a (3) bekezdés I. fordulata szerint minősülő és büntetendő segítségnyújtás elmulasztásának a veszélyhelyzetet előidéző által elkövetett bűntetteként, mivel a vádlott a közbiztonság elleni bűncselekmény alól felmentésre került.

A fellebbviteli főügyészség az élettani tudatszűkült állapot kapcsán azon álláspontját fogalmazta meg, hogy az igazságügyi elmeorvos-szakértőknek e kérdésben nem volt kompetenciája, ehhez igazságügyi pszichológus szakértőt kellett volna bevonnia a törvényszéknek.

A 7.B.2602/2014/15. számú tárgyalási jegyzőkönyv 7. oldal 2. bekezdése dr. Szabó Edit igazságügyi elmeorvos-szakértő nyilatkozatát tartalmazza. Ennek utolsó mondata szerint „Minden élettanilag hangsúlyos helyzet az egy tudatszűkült állapotot idéz elő minden embernél...”, majd ugyanitt a 6. bekezdés azt tartalmazza, hogy e megállapítás nem haladja meg a nyilatkozó szakértő kompetenciáját. Ezzel a szakértő társa is egyetértett.

A harmadfokú bíróság ezért a kifogásolt megállapítást nem mellőzte.

A joghátrány alkalmazásánál irányadó bűnösségi körülmények helyesen kerültek rögzítésre, a felmentés, illetve a minősítés megváltozása következtében a törvényszék korrekciója helytálló. A cselekmény elkövetési idejétől a jogerős elbírálásig eltelt több, mint 7 éves időmúlásra, mint nyomatékos enyhítő körülményre figyelemmel az ítéletábra teljes mértékben egyetért az intézkedés alkalmazásával, amelynek a törvényi minimumban történt meghatározása törvényes, miként a törvényszék egyéb rendelkezései is.

Az eddig kifejtettekre figyelemmel a harmadfokú bíróság a törvényszék másodfokú ítéletét I. r. vádlott tekintetében a Be. 397. §-a alapján helybenhagyta.

Végezetül elírás miatt rögzítette az I. r. vádlott anyja nevét helyesen.

Debrecen, 2016. évi október hó 6. napján

Dr. Ficsór Gabriella sk. a tanács elnöke, Dr. Diószegi Attila sk. a tanács tagja, előadó
Dr. Szabó József sk. a tanács tagja

Záradék:

A Miskolci Törvényszék 7.Bf.2602/2014/17. számú ítélete az ítéltábla végzésével a mai napon I. r. vádlottal szemben jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2016. évi október hó 6. napján

. Ficsór Gabriella sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hiteléül:

Kiadó.